

FINECVET 2 - PROJEKTI

**OPINTOSUORITUSTEN SIIRTOJÄRJESTELMÄN
(ECVET) SOVELLUS SUOMESSA**

**LOPPURAPORTIN TIIVISTELMÄ
2008**

Euroopan maiden kesken ollaan luomassa ammatilliseen koulutukseen opintosuoritusten siirtojärjestelmää *European Credit Transfer System for Vocational Education and Training* (ECVET), jota voidaan käyttää apuna toisessa maassa hankitun osaamisen ja suoritettujen opintojen tunnustamisessa. Opetushallitus on vastannut haasteeseen osallistumalla vuodesta 2004 alkaen ECVET-järjestelmän kehittämisen ja kokeilutoimintaan kansallisessa FINECVET-hankkeessa, jonka tavoitteena on ollut valmistella ECVET-järjestelmän käyttöönottoa Suomessa. Kaksivaiheisessa projektissa on kehitelty ja testattu ECVET-järjestelmää yhteensä yhdeksässä ammatillisessa perustutkinnossa.

1. PROJEKTIN AIKATAULU

Opetushallitus asetti joulukuussa 2004 kansallisen projektin, jonka tavoitteena oli ECVET-järjestelmän soveltaminen Suomen ammatillisessa peruskoulutuksessa ja järjestelmän toimivuuden testaaminen. Projekti oli Euroopan ensimmäisiä kansallisia ECVET-projekteja. Koska ECVET-järjestelmää oltiin vasta kehittämässä eikä päätöksiä vielä ollut, oli projektilla ECVET:n teknisen työryhmän kautta mahdollisuus vaikuttaa järjestelmän eurooppalaiseen kehittämistyöhön. Projekti sai nimekseen FINECVET 1 ja se oli kestoltaan yksivuotinen (joulukuu 2004 – joulukuu 2005).

ECVET-järjestelmän kehittäminen oli edelleen kesken FINECVET 1 –projektin päättyessä. Sen vuoksi hankkeelle toivottiin jatkoa. Uusi hanke nimettiin FINECVET 2 –projektiksi. FINECVET 2 käynnistettiin elokuussa 2006 ja päättyi joulukuussa 2007.

2. PROJEKTIN TAVOITTEET

Sekä FINECVET 1 että FINECVET 2 -projektien tavoitteina on ollut

1. määrittellä ECVET-järjestelmän käsitteet ja niiden sovellus suomalaisen koulutusjärjestelmään
2. kokeilla opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) toimivuutta eri perustutkinnoissa
3. laatia kansallinen tiedotus- ja ohjaussuunnitelma koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille ECVET-mallin käyttöönottoa varten.

Koska projektin ensimmäisessä vaiheessa ECVET –järjestelmä oli kehitysvaiheessa ja varsin keskeneräinen, keskityttiin FINECVET 1 –projektissa lähinnä tavoitteeseen 1 eli käsitteiden määrittelyyn ja niiden soveltamiseen suomalaiseen koulutusjärjestelmään. Lisäksi projektissa testattiin alustavasti opintosuoritusten siirtojärjestelmän toimivuutta viidessä perustutkinnossa. Näitä tuotoksia on voitu hyödyntää ja kehittää edelleen FINECVET 2-projektissa.

FINECVET 2-projektissa keskityttiin lähinnä tavoitteeseen 2. Tavoitteen saavuttamiseksi projektissa sovittiin tuotettavan konkreettisia välineitä ja malleja ECVET-järjestelmään.

Tavoitteena 3 oleva kansallisen tiedotus- ja ohjaussuunnitelman laatiminen koulutuksen järjestäjille ja työelämän edustajille jää tämän projektin jälkeen työstettäväksi. Siinä hyödynnetään FINECVET –projektin tuloksia.

3. FINECVET 2 -PROJEKTIN OSALLISTUJAT JA ORGANISOINTI

FINECVET 2 -projektiin osallistui seitsemän koulutuksen järjestäjää ja yhteensä yhdeksän eri perustutkintoa, joista neljä koulutuksen järjestäjää ja viisi perustutkintoa olivat mukana myös ensimmäisessä vaiheessa. Samalla koulutuksen järjestäjällä oli projektissa 1-3 tutkintoa. Jokaisella koulutuksen järjestäjällä oli ulkomaisina partnereina oppilaitoksia ja/tai yrityksiä. Ulkomaiset partnerit olivat Alankomaista, Espanjasta, Italiasta, Itävallasta, Liettuasta, Ranskasta, Ruotsista, Saksasta, Turkista ja Unkarista. Yleensä partnerit olivat sellaisia, joiden kanssa koulutuksen järjestäjillä oli toimiva opiskelijavaihtokäytäntö. Koulutuksen järjestäjät tekivät lisäksi yhteistyötä joidenkin oman alan suomalaisten oppilaitosten ja ammattiliittojen kanssa.

Projektissa olivat mukana seuraavat koulutuksen järjestäjät, oppilaitokset, perustutkinnot ja partnerimaat:

Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia

- autoalan perustutkinto: Ranska
- hotelli- ja ravintola-alan perustutkinto: Espanja
- sosiaali- ja terveysalan perustutkinto: Saksa

Helsingin Kauppaoppilaitos Oy, Helsinki Business College

- liiketalouden perustutkinto: Italia, Itävalta, Liettua ja Turkki
- tietojenkäsittelyn perustutkinto: Italia ja Unkari

Kainuun maakunta-kuntayhtymä, Kainuun ammattiopisto

- maatalousalan perustutkinto: Saksa

Keuda - Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Oppisopimuskeskus

- autoalan perustutkinto: Ranska
- rakennusalan perustutkinto: Ranska

Suomen Liikemiesten Kauppaopiston Säätiö, Suomen Liikemiesten Kauppaopisto – Atk-Instituutti

- liiketalouden perustutkinto: Alankomaat ja Saksa

Tampereen kaupunki, Tampereen ammattiopisto

- metsäalan perustutkinto: Espanja, Ranska, Ruotsi ja Saksa

Vantaan kaupunki, Vantaan ammattiopisto Varia

- talotekniikan perustutkinto: Alankomaat ja Saksa

4. PROJEKTIN TULOKSIA

Projektissa tuotettiin konkreettisia malleja ja työkaluja ECVET-järjestelmän käyttöönottoa varten. Tärkeimmät tulokset ovat:

1. Kehitettiin **malleja koko tutkinnon tai sen erilaajuisten opintojen oppimistulosten kuvaamiseksi tietoina, taitoina ja pätevyyttenä** (Knowledge, Skills and Competence-periaatteella). Koko tutkinnon kuvausta käytettiin kolmen maan vastaavien tutkintojen vertailuun, muita kuvauksia käytettiin toisessa maassa suoritettavien opintojen kuvaamiseen.
2. Tehtiin **ehdotus opintopisteiden (credit points) ja opintojen EQF-tason määrittämiseksi**. Ehdotuksen mukaan lukuvuoden pituiset opinnot vastaisivat 60 opintopistettä ja kolmevuotinen tutkinto 180 op. Myös Euroopan tasolla ollaan päätyvässä tähän ratkaisuun. Ehdotettiin, että yksittäisten opintojen opintopisteet määräytyisivät sen mukaan, kuinka suuren osan kolmesta opintovuodesta niiden saavuttaminen vaatii. Euroopan tasolla opintopisteiden määrittämisestä lienee tulossa päätös, että opintopisteet määräytyisivät sen mukaan, mikä kyseisten oppimistulosten painoarvo on koko tutkinnossa ja sen tuottamassa ammatillisessa pätevyudessa. Opintojen EQF-tason määrittämiseksi tehtiin ehdotus, että valtakunnallisesti päätettäisiin tutkinnon ja pakollisten tutkinnon osien EQF-taso ja koulutuksen järjestäjät määrittäisivät valintaisten tutkinnon osien tason.
3. Oppimistulosten arvioinnissa testattiin suomalaisiin ammattiosaamisen näyttöihin tuotettuja arvioinnin kriteerejä ja arvioinnin dokumentoinnin lomakkeita. Ne toimivat silloin, kun suomalainen opettaja on mukana arvioimassa näyttöä ja kun vastaanottavassa maassa on näyttöjä vastaava arviointikäytäntö. Lisäksi projektissa tuotettiin yhteistyössä ulkomaisen partnerin kanssa näytön/työkokeen arvioinnin dokumentointilomake, joka poikkesi suomalaisesta arvioinnista ja jota myös käytettiin. Projektissa tuotettiin malliksi **ECVET:iin sovellettu arvioinnin dokumentointilomake**, jossa oppimistulokset arvioidaan tietoina, taitoina ja pätevyyttenä. Lomaketta ei ole käytännössä testattu projektin aikana. Yhdessä koulutuksen järjestäjän projektissa oli opiskelijan työssäoppimisjakson päätteeksi isäntämaan käytännön mukainen loppukoe.
4. Laadittiin **Learning Agreement –asiakirjamalli**, joka on opiskelijakohtainen ja joka täytetään ennen opiskelijavaihdon alkamista. Asiakirjamallin toimivuutta testattiin todellisessa tilanteessa. Malli sopii käytettäväksi sekä oppilaitoksen että yrityksen kanssa tehtäväksi sopimukseksi, kuten työssäoppimisjaksoille.
5. Laadittiin **Memorandum of Understanding –asiakirjamalli**, joka on koulutuksen järjestäjän ja ulkomaisen yhteistyötahon keskinäinen yleissopimus. Asiakirjamallin liitteosan täytti kolme koulutuksen järjestäjää omilla tiedoilla. Mallia testattiin ulkomaisen partnereiden kanssa ja sen havaittiin olevan hyödyllinen ja keskinäistä luottamusta lisäävä. Mallia tulisi täydentää mahdollisella alakohtaisella liitteosalla.

6. Europassi-liikkuvuustodistusta käytettiin opiskelijavaihdossa. Europassi-**liikkuvuustodistus** soveltuu hyvin ECVET-käyttöön. Esitettiin toivomus, että asiakirjaan tehtäisiin joitakin lisäyksiä, että se toimisi kokonaan sähköisesti ja että se olisi aina englanninkielinen.
7. **Opintosuoritusten siirtämisen prosessista tuotettiin malli** yhden tutkinnon osalta. Mallissa on työkaluna tutkinnon oppimistulosten kuvaaminen tietoina, taitoina ja pätevyytinä ja näin kuvattujen oppimistulosten vertailu kolmen maan kesken. Lisäksi korostetaan koulutuksen järjestäjän päätöksentekoprosessia; koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa tulisi päättää menettelytavasta, miten toisessa maassa suoritettujen opintojen tuoma osaamisen lisäarvo ja eri maissa suoritettavien tutkintojen oppimistulosten osittainen yhdenmukaistaminen.
8. **Muita tuloksia** olivat ehdotukset tutkintojen ja tutkinnon osien EQF-tasoina, maiden välistä vertailua ECVETin käyttöönotossa, toisessa maassa suoritettujen opintojen tuoma osaamisen lisäarvo ja eri maissa suoritettavien tutkintojen oppimistulosten osittainen yhdenmukaistaminen.

Projektissa on tuotettu työvälineitä ECVET-järjestelmän käyttöönottoon. Kaikki tuotokset tullaan tarkistamaan ja hyväksymään ennen julkistamista projektin verkkosivuilla.

Lisätietoja projektista www.oph.fi > Kehittämishankkeet > FINECVET.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

FINECVET 2 –projektissa mukana olleet koulutuksen järjestäjien edustajat suhtautuivat erittäin myönteisesti ja innostuneesti ECVET-järjestelmän tuomiin mahdollisuuksiin ja ovat valmiita ottamaan järjestelmän käyttöön heti kun päätökset on tehty.

Seuraavassa on kooste FINECVET 2 –projektin johtopäätöksistä ja toimenpideehdotuksista:

1. Suomessa on helppo kuvata oppimistuloksia tietoina, taitoina ja pätevyytinä opetussuunnitelman sekä kansallisen ammattiosaamisen näyttöaineiston perusteella. Kansallisesti tulisi sopia, miten tiedot, taidot ja pätevyys määritellään suhteessa suomalaiseen arviointikohteittaiseen jaotteluun, sillä suomalainen oppimistulosten kuvaustapa on paljon kattavampi ja monipuolisempi kuin EQF-suosituksen määritelmä edellyttää. Projektissa tuotettuja oppimistulosten kuvauksia voi käyttää malleina sen jälkeen, kun ne on tarkistettu ja hyväksytty.
2. Suomalaisen kolmevuotisen perustutkinnon opintopistemäärän tulee olla kaikissa tutkinnoissa sama. Tutkinnon osien opintopisteet määriteltäisiin kansallisesti sen mukaan, mikä painoarvo ko. oppimistuloksilla on koko tutkinnossa. Laajuudeltaan tutkinnon osia pienempien opintosuoritusten opintopisteistä päättäisi koulutuksen järjestäjä kansallisesti laaditun ohjeen mukaan.
3. Kolmevuotisen perustutkinnon EQF-taso voi vaihdella tutkinnoittain, projektissa ehdotetaan suositustasoa 3 tai 4. Eurooppalaisessa keskustelussa näyttää siltä, että *average, best fit* - arviointitaso tulee olemaan vertailun lähtökohta. Näin ollen EQF-taso määriteltäisiin suomalaisen hyvän arviointitason mukaisesti. Myös tutkinnon osien

EQF-tasot tulisi määrittää kansallisesti. Sekä tutkinnon että tutkinnon osien EQF-taso ja opintopisteet tulisi päättää opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteissa. Ne tulisi merkitä tutkintotodistukseen helpottamaan työelämään sijoittumista.

4. Oppimistulosten arvioinnin tulisi perustua oppimistulosten kuvaukseen tietoina, taitoina ja pätevyyttenä. Jos arviointi tapahtuu toisen maan käytännön mukaan, on selvítettävä, mihin kriteereihin arvosana perustuu ja miten arviointi dokumentoidaan. Tätä varten voitaisiin luoda kansallisesti yhdenmukainen toimintaohje esim. lomake, jolla arviointitieto kerätään. Arvioinnin suorittajan tulisi olla lähettävän tai vastaanottavan maan säädösten mukainen toimivaltainen henkilö/elin. Projektissa tuotettiin erilaisia arviointilomakkeita, jotka tulee tarkistaa ja hyväksyä ennen niiden käyttöönottoa.
5. Projektissa tuotettu Learning Agreement –asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu, siihen on lisätty täyttöohjeet ja se on hyväksytty.
6. Projektissa tuotettu Memorandum of understanding –asiakirjamalli voidaan ottaa käyttöön sen jälkeen, kun se on tarkistettu ja hyväksytty.
7. Europass-liikkuvuustodistuksen käyttö soveltuu hyvin ECVET-järjestelmään. Europass-liikkuvuustodistusta tulisi kehittää siten, että se toimisi kokonaan sähköisesti ja että käyttökielenä olisi aina englanti. Sisältöä tulisi tarkistaa siten, että Europass-liikkuvuustodistukseen voitaisiin merkitä tutkinnon ja tutkinnon osien EQF-taso sekä lisätä mahdollisesti ECVET-järjestelmän edellyttämiä liitteitä.
8. Kokeilu osoitti, että ECVET-järjestelmän oppimistulosten kuvaustapaa voidaan käyttää apuna tutkintojen tuottaman osaamisen vertailussa. Ulkomailla suoritettujen opintosuoritusten validoinnista ja tunnustamisesta päättää koulutuksen järjestäjä. Jotta päätöksenteko olisi suunnitelmallista, opiskelijan oikeusturvan mukaista ja virallista, tulisi päätösprosessin olla kirjattuna koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmaan.
9. ECVET-järjestelmän käyttöönoton eri vaiheista ja toimenpiteistä tulisi laatia kansalliset ohjeet ja prosessikaavio, josta ilmenee vastuulliset toimijat ja toiminnot sekä kansallisella että alueellisella tasolla.